ΜΙΑ ΣΥΓΚΛΟΝΙΣΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ

Προδομένη νεολαία

ΟΙ ΝΕΟΙ ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΚΑΙ ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΑΙΡΟΥ ΜΑΣ

9. "Ενας ρέπορτερ μέσα στό φοιτητικό πλῆθος

ΤΟΥ ΛΕΥΤΕΡΗ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ. Τοῦ ἀπεσταλμένου μας. —

ΣΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ, σήμερα τελευταία μέρα τῆς παραμονῆς μου ἐδῶ, χωρίς συγκεκριμένο πρόγραμμα. 'Ελεύθερο πρωϊνό— πού λένε. 'Ελεύθερο πρωϊνό, γιά σεργιάνι στούς φοιτητικούς χώρους, γιά συζήτηση μέ ὅποιον τύχει καί γιά ὅποιο θέμα νἆναι, γιά φωτογραφίες ἀπό κάθε γωνιά — χωρίς προηγούμενη προετοιμασία. Μέ ἄλλα λόγια, ἕνας ἄνθρωπος μέ μιά κάμερα στό χέρι, πού βυθίζεται ἀπό πλῆθος τοῦ μεγάλου δρόμου καί «τραβάει» ὅ,τι τοῦ κάνει ἐντύπωση.

Ξεκινᾶμε :

● ΨΗΛΟΣ, ἀδύνατος, ἀναμαλλιάρης, 20 ἐτῶν. Σπουδάζει Χημικός.
— Διαβάζεις ἐξωπανεπιστημιακά βιβλία;
— Δέν διαβάζω.
— Τί γνώμη ἔχεις γιά τόν Σαββόπουλο; Τόν ἀγαπᾶς;
— Δέν τόν ἀγαπῶ, ἀλλά νομίζω, ὅτι πολλοί νέοι, μπορεῖ νἆναι περήφανοι, ἐπειδή ἀνήκουν στήν ἴδια γενιά μέ τόν Σαββόπουλο.
— Ποιούς πολιτικούς θαυμάζεις;
— Κανένα !
— Σπουδάζεις γιά νά λύσης τό οἰκονομικό σου πρόβλημα;
— Δέν πιστεύω ὅτι πρέπει νά ὑπάρχη τέτοιο πρόβλημα. Νομίζω ὅτι εἶναι ἠλίθιο τό νά πεινᾶη κανείς, ἐνῶ ὑπάρχει ψωμί γιά ὅλους μας. Εἶμαι σίγουρος, ὅτι κάποτε οἱ ἄνθρωποι θά τό μοιράζωνται τό ψωμί. Κανείς δέν θά δουλεύη, γιά νά πάρη στά γεράματά του σύνταξη...

● ΚΟΡΙΤΣΑΚΙ. Δείχνει 18 ἐτῶν καί εἶναι 23! Σπουδάζει στή Φιλοσοφική κι' ἔχει εὐαισθησία μάτια καί ὡραῖα χέρια.
— Πές μου κάτι, πού σοῦ ἔκανε ἐντύπωση, στή Σχολή σου.
— Οἱ καθηγητές μας.
— Τί κάνουν;
— "Ο,τι μποροῦν, γιά νά μή τούς πῆ κανείς ὅτι κάνουν πολιτική.
— Δηλαδή;
— 'Υπάρχουν κείμενα, ἀρχαῖα ἑλληνικά, πού "σημαίνουν" ἕνα χρῶμα πολιτικό.
— Καί δέν τά χρωματίζουν;
— Σπανίως. Τό πολύ - πολύ, νά τά περάσουν ἕνα θαμπό βερνίκι... Καί κάτι ἄλλο: Στό Ψυχολογικό τμῆμα, παραλείπονται θεωρίες καί μαθήματα, πού θεωροῦνται "ἐπικίνδυνα" ἀπό πολιτική ἄποψη.

● ΤΡΙΚΑΛΙΝΟΣ, εὔσωμος, 22 ἐτῶν, φοιτητής τῆς Φυσικομαθηματικῆς.
— Πῶς βλέπεις τίς φοιτήτριες;
— Δέν ξέρουν τί θέλουμε. Δέν μποροῦν νά συνειδητοποιήσουν, τί τίς εὐχαριστεῖ καί τί ὄχι. Βρίσκονται σέ μιά μεταβατική κατάσταση. Πολιτικά, οἱ περισσότερες εἶναι ἀδιάφορες. Προσωπικά, ἔκανα πάντοτε παρέα μέ μεγαλύτερες κοπέλλες ἀπό μένα. Μέ μεγαλύτερα ἀγόρια, δέν μπορῶ νά κάνω παρέα. Τά ἀγόρια ξέρουν πολύ περισσότερα πράγματα.
— Εἶχες ἐρωτικούς δεσμούς μέ φοιτήτριες;
— Δέν μπόρεσα νά φτιάξω ἕνα προγραμματικό δεσμό, γιατί δέν εἶχα κοιμμιά πνευματική ἐπαφή μαζί τους. Πάντοτε, ἤξερα περισσότερα ἀπ' αὐτές. Καί νά σκεφτῆς, δέν εἶμαι καί κοιμμιά ἰδιοφυΐα...
— Τί σέ ἐνοχλεῖ στό Πανεπιστήμιο;
— Τό ὅτι ἔφυγαν ὁρισμένοι καθηγητές, πού ἦσαν πολύ καλοί ἐπιστήμονες καί ἰδιαίτερα ἀγαπητοί στά παιδιά.

● ΣΥΜΠΑΘΗΤΙΚΟ παιδί, 20 ἐτῶν, φοιτητής τῆς Ἰατρικῆς.
— Τί σέ ἀπασχολεῖ περισσότερο αὐτό τόν καιρό;
— Τό κορίτσι μου.
— Τί σοῦ κάνει;
— Εἶναι ἀπό τήν 'Αθήνα, εἶναι στήν ἡλικία μου καί δέν θέλει νά κάνουμε ἔρωτα.
— Ποιός εἶναι ὁ λόγος;
— Πιστεύει, ὅτι πρέπει νά μ' ἀγαπᾶη πολύ γιά νά πλαγιάση μαζί μου.
— Ἡ δικιά σου ἄποψη ποιά εἶναι;
— 'Εγώ, δέν πιστεύω σέ ἀγάπες καί λουλούδια. Αὐτά, εἶναι παραμύθια. Στά ἀνώτερα ζῶα, οἱ ἀγάπες καί τά λουλούδια εἶναι τό συνταίριασμα. Στά κατώτερα ζῶα, τό συνταίριασμα γίνεται γιά τήν ἀναπαραγωγή.
— Ποῦ καταλήγεις;
— Στό ὅτι, ἀφοῦ εἶμαι ἀνώτερο ζῶο καί ἀποβλέπω στό συνταίριασμα, περιττεύουν τά παιχνίδια— οἱ ἀγάπες καί τά λουλούδια.

● ΠΑΧΟΥΛΗ, συμπαθητική, 23 ἐτῶν, φοιτήτρια τῆς Φιλοσοφικῆς.
— Διαβάζεις ἐξωπανεπιστημιακά βιβλία;
— Δέν μπορῶ νά πῶ ὅτι ἔχω διαβάσει πολλά πράγματα— ἐξαιρέσει τῶν βιβλίων μέ χριστιανικό περιεχόμενο.
— Τότε, θἄχης διαβάσει καί τά βιβλία ἑνός παιλιοῦ συμμαθητῆ μου—τοῦ Χρήστου τοῦ Γιανναρᾶ.
— Βεβαίως, ἄν καί αὐτά ξεφεύγουν ἀπό τά ἐπιτρεπόμενα καί τά συνιστώμενα ἀπό τίς Χριστιανικές 'Οργανώσεις.
— Σᾶς λένε, μή διαβάζετε βιβλία τοῦ Γιανναρᾶ;
— Δέν μᾶς λένε, ἀλλά, πάντως, δέν μᾶς εἶπαν καί ποτέ "διαβάστε τα", ὅπως κάνουν μέ ἄλλα βιβλία...

● ΠΑΧΟΥΛΗ, μέ γυαλιά, 20 ἐτῶν, φοιτήτρια τῆς 'Οδοντιατρικῆς.
— Τί ἐφημερίδα διαβάζεις;
— Διαβάζω τό "Βῆμα".
— 'Ανέκαθεν διάβαζες "Βῆμα";
— Στό σπίτι ἤμαστε κάπως ἀδιάφορες, ἡ μητέρα μου κι' ἐγώ, καί εἴχαμε καί μιά φοβία γιά τά θέματα πού ἄπτονται τῆς πολιτικῆς. 'Ο πατέρας μου ὁ συχωρεμένος, εἶχε ὑποστῆ διώξεις γιά τά φρονήματά του. 'Ετσι, μεγάλωσα μέ τό ἄγχος ἄν θά μπορέσω νά μπῶ στό Πανεπιστήμιο, ἄν θά μπορέσω νά ἐργασθῶ.
— Εἶχες τέτοια προβλήματα;
— Εὐτυχῶς, δέν εἶχα.
— Συμπάρασιμα;
— 'Εφημερίδα, συστηματικά, ἄρχισα νά διαβάζω ἀπό τήν ἐποχή πού μπῆκα στό Πανεπιστήμιο κι' ἔφυγα, ἀναγκαστικά, ἀπό τήν 'Αθήνα, γιά νά ρθω ἐδῶ.

● ΚΟΡΙΤΣΙ ὄμορφο, 20 ἐτῶν, φοιτήτρια τῆς Ἰατρικῆς.
— Πῶς διασκεδάζεις;
— 'Υπάρχουν πολλοί τρόποι γιά νά διασκεδάζης, ἅταν εἶσαι στή Θεσσαλονίκη. "Ολα ὑπάρχουν ἐδῶ: θέατρα, κινηματογράφοι, ντισκοτέκ, κέντρα...
— Διασκεδάζεις συχνά;
— Πρίν ἀρραβωνιασθῶ, ἤμουνα κλεισμένη στό δωμάτιό μου—δέν εἶχα πάει πουθενά! Εὐτυχῶς, ἐρωτεύθηκα ἕνα συνάδελφό μου, ἀρραβωνιασθήκαμε, καί τώρα, βγάζω τό ἄχτι μου!

● ΜΙΑ κοντή, στραβοχυμένη καί μαύρη, ἀπό τήν 'Ιορδανία! Σπουδάζει στό Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
— Εἶσαι ἐρωτευμένη;
— Γυναῖκες εἴμαστε, καρδιά ἔχουμε, γιατί νά μήν εἴμαστε ἐρωτευμένες;
— Μέ "Ελληνα;
— "Οχι βέβαια! Μέ 'Ιορδανό...
— Γιατί "ὄχι βέβαια"; Δέν σοῦ ἀρέσουν οἱ "Ελληνες;
— Καλοί εἶναι, ἀλλά οἱ 'Ιορδανοί εἶναι πιό ὡραῖοι ἄντρες!
— Πόσο ὡραῖοι;
— Οἱ πιό ὡραῖοι στόν κόσμο!
— Ποιόν πολιτικό θαυμάζεις;
— Τόν Χουσεΐν.
— Μά, αὐτουνοῦ, τοῦ ἔχουν κάνει πεντακόσιες ἀπόπειρες δολοφονίας...
— 'Επειδή εἶναι καλός ἄνθρωπος! Γι' αὐτό.

● ΒΟΛΙΩΤΗΣ φοιτητής τῆς Φυσικομαθηματικῆς, 20 ἐτῶν, συμπαθητικός καί λίγο μάγκας.
— Οἱ φοιτητές διαβάζουν ἐφημερίδες;
— 'Αρκετοί, διαβάζουν.
— Τό περίπτερο, πάντως, πού εἶναι ἀπέναντι ἀπό τό Πανεπιστήμιο, πουλάει περισσότερες ἀθλητικές ἐφημερίδες, παρά πολιτικές...
— Διαβάζουν πολλές ἀθλητικές ἐφημερίδες οἱ φοιτητές. Τό ποδόσφαιρο, βλέπεις, εἶναι δεῖγμα ἐθνικῆς ρώμης.
— 'Εσύ, τί ἐφημερίδα διαβάζεις;
— Διαβάζω "Νέα" καί "Βραδυνή".
— Γιατί;
— Γιατί ἔτσι γουστάρω!
— Βιβλία διαβάζεις;
— Διαβάζω— ὡς ἐπί τό πλεῖστον μελέτες. Τώρα τελευταῖα, διάβασα τόν "Γυμνό Πίθηκο" κι' ἕνα βιβλίο τοῦ Γιανναρᾶ, τό "Πεῖνα καί Δίψα".
— Σοῦ ἄρεσε τό βιβλίο τοῦ Γιανναρᾶ;
— Καλός εἶναι. "Εχει ὡραῖες ἰδέες. Γιά παπᾶς, εἶναι πολύ καλός.
— Καμμιά ταινία εἶδες;
— Ναί. Τό "Καμπαρέ". Καί μοῦ ἄρεσε.

● ΑΘΗΝΑΙΟΣ, φοιτητής τῆς Ἰατρικῆς, 21 ἐτῶν, μέ ἔξυπνο πρόσωπο.
— Πηγαίνεις στόν κινηματογράφο;
— Πηγαίνω, ἀλλά δέν εἶμαι εὐχαριστημένος ἀπό τίς ταινίες πού προβάλλονται. Οἱ σύγχρονες ταινίες, μιλᾶνε γιά ἀνθρώπους πού εἶναι δέσμιοι τῶν παθῶν τους, πού κυνηγᾶνε τό χρῆμα, σκοτώνουν, σκοτώνονται κι' ἀλλάζουν γυναῖκες — τή μιά μετά τήν ἄλλη.
— Ποιό εἶναι τό καλύτερο βιβλίο πού διάβασες τελευταῖα;
— 'Ο "Παῦλος". Μέ ἐνδιαφέρει, ἐπίσης, πολύ, ἡ ποίηση, πού γράφεται ἀπό νέους ἀνθρώπους. Συνεργάζομαι καί μέ ἕνα λογοτεχνικό περιοδικό, πού κυκλοφορεῖ στήν 'Αθήνα.
— Οἱ γνωστοί, οἱ καθιερωμένοι ποιητές, δέν σ' ἐνδιαφέρουν;
— Βεβαίως. 'Αλλά πρέπει νά δοῦμε πῶς σκέφτονται καί οἱ νέοι. Καί ὑπάρχουν νέοι, πού γράφουν καλά ποιήματα.
— Γιά πές μου μερικά ὀνόματα.
— Εἶναι ἡ Λίλη Μάρα, ἕνας Τριαντάφυλλίδης, ἕνας Στυλιανάκης, ἕνας 'Αρβανίτης.
— Ποιές πολιτικές προσωπικότητες θαυμάζεις;
— Τόν 'Ελευθέριο Βενιζέλο καί τόν Τζών Κέννεντυ.

● ΜΥΤΙΛΗΝΙΑ καί νόστιμη, 19 ἐτῶν, φοιτήτρια τῆς Θεολογίας.
— Πῶς περνᾶς τή μέρα σου, ἐδῶ στή Θεσσαλονίκη;
— Διάβασμα τῶν μαθημάτων, λίγη τηλεόραση τό βράδυ καί σινεμά ἡ ζαχαροπλαστεῖο τά Σαββατοκύριακα.
— Τί κάνεις στό ζαχαροπλαστεῖο;
— Πηγαίνω μέ φίλες μου καί τρῶμε ἕνα γλυκό. Γιά νά ξεφύγουμε ἀπό τό περιβάλλον μας, ἀπό τό δωμάτιό μας, νά ποῦμε δυό λόγια ἔξω ἀπό τήν πανεπιστημιακή ζωή.

ΚΑΙ ΟΙ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ

● ΣΑΛΟΝΙΚΙΟΣ, 28 ἐτῶν, φοιτητής τῆς Γεωπονικῆς, πολύ συμπαθητικός.
— "Υπάρχουν παιδιά πού δουλεύουν καί σπουδάζουν συγχρόνως, ἐδῶ στή Θεσσαλονίκη;
— Καί βέβαια ὑπάρχουν. "Ετσι σπουδάζω κι' ἐγώ.
— Τί δουλειά κάνεις;
— "Εκανα καί κάνω, ἕνα σωρό δουλειές: 'Υπάλληλος, ἐργάτης, πλασιέ...
— "Αν, δηλαδή, θέλη κάποιος φοιτητής νά δουλέψη, μπορεῖ εὔκολα νά βρῆ δουλειά;
— "Οχι, γιατί οἱ ἐργοδότες ζητᾶνε συνεχῆ ἀπασχόληση κι' ὁ φοιτητής δέν ἔχει τέτοια δυνατότητα.
— Τί θά κάνης μόλις τελειώσης τίς σπουδές σου;
— Τελειώνω καί ἑτοιμάζω τά χαρτιά μου γιά μιά ὑποτροφία στήν Εὐρώπη. "Αν τήν πάρω, σπουδάσω κλπ., θά γυρίσω ἐδῶ νά δουλέψω— ὄχι πάντως, σάν ὑπάλληλος γεωπόνος.

● ΦΟΙΤΗΤΗΣ τῆς 'Αρχιτεκτονικῆς, ἀπό τήν 'Αθήνα. νευρικός, ἀλλά πολύ συμπαθητικός.
— 'Εσεῖς, βέβαια, οἱ ἀρχιτέκτονες, εἴσαστε ἄλλο πράμμα...
— Νά σοῦ πῶ. "Αλλο πρᾶμμα δέν εἴμαστε, ἀλλά ἡ Σχολή μας, ἔχει πολλές ἰδιομορφίες. 'Εμεῖς, ἄς ποῦμε, δέν καθόμαστε σέ θρανία γιά ν' ἀκούσουμε τόν καθηγητή. Εἴμαστε πλάϊ του, γύρω του. Δουλεύουμε ἀκούγοντας μουσική. Κατάλαβες;
— Καί τό ἐπίπεδο τῶν γνώσεων πού ἔχετε, εἶναι ἀρκετά ὑψηλό νομίζω.
— Μάλλον. Τό ἀπαιτεῖ, κι' αὐτό, ἡ ἀρχιτεκτονική. Σέ ὑποχρεώνει νά παρατηρῆς, νά μελετᾶς, ν' ἀκούς τά πάντα. "Ετσι, μόνο. θά γίνης σωστός ἐπιστήμονας.
— Τί ἐφημερίδα διαβάζεις;
— "Νέα" τίς καθημερινές καί "Βῆμα" τήν Κυριακή.
— Καί μέ τί ἀσχολεῖσαι τίς ἐλεύθερες ὧρες σου;
— Ζωγραφίζω καί παίζω πιάνο.
— Νά σοῦ πῶ. "Αλλο πρᾶμμα δέν εἶμαστε, ἀλλά ἡ Σχολή μας, ἔχει πολλές ἰδιομορφίες. 'Εμεῖς, ἄς ποῦμε, δέν καθόμαστε σέ θρανία γιά ν' ἀκούσουμε τόν καθηγητή. Εἴμαστε πλάϊ του, γύρω του. Δουλεύουμε ἀκούγοντας μουσική. Κατάλαβες;
— Καί τό ἐπίπεδο τῶν γνώσεων πού ἔχετε, εἶναι ἀρκετά ὑψηλό νομίζω.
— Μάλλον. Τό ἀπαιτεῖ, κι' αὐτό, ἡ ἀρχιτεκτονική. Σέ ὑποχρεώνει

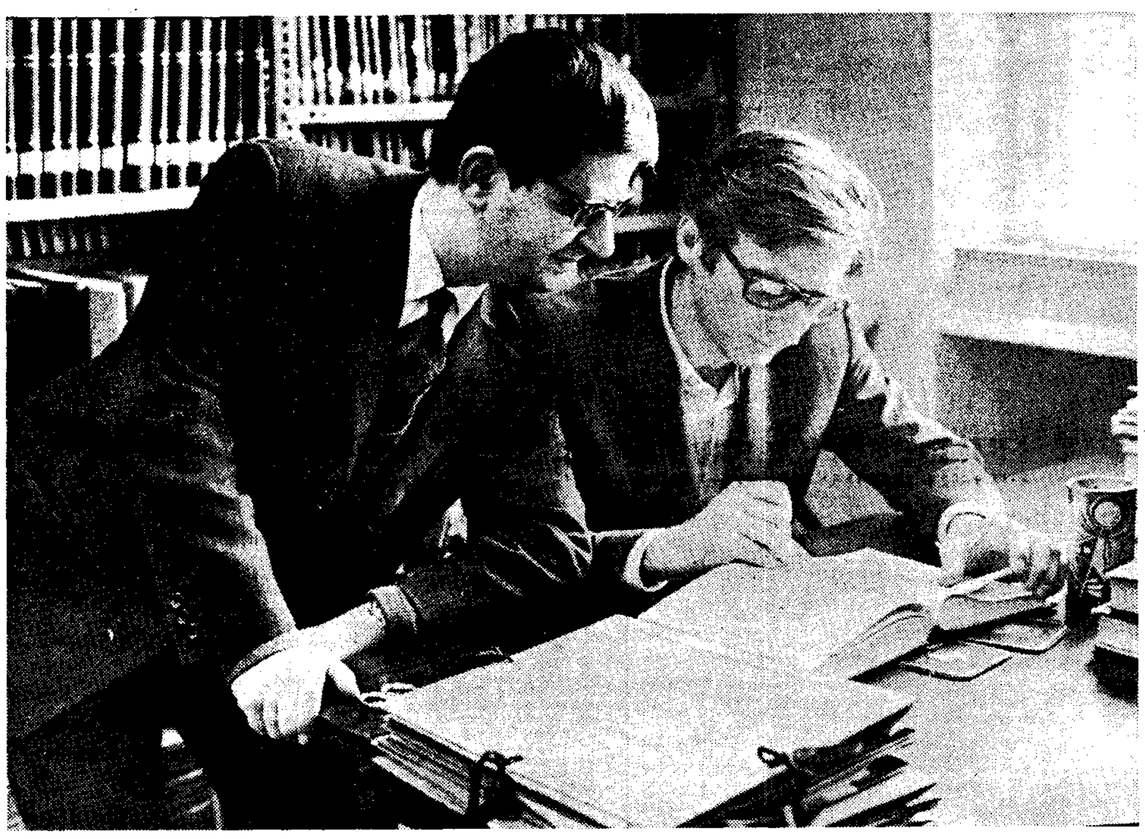

Στό σπουδαστήριο, ἀνάμεσα στά βιβλία πού ὑποτίθεται ὅτι παρέχονται δωρεάν στούς σπουδαστάς τῶν Πανεπιστημίων καί τῶν λοιπῶν ἀνωτάτων σχολῶν

'Ο Λουκιανός ὁ Κηλαηδόνης τί κάνει;
— Μιά χαρά εἶναι.
— Δικός μας κι' αὐτός. 'Αρχιτέκτονας. Παράτησε, ὅμως, τήν ἀρχιτεκτονική, γιά χάρη τῆς μουσικῆς. Εἶναι αὐτό πού σούλεγα: ὁ ἀρχιτέκτονας, δέν εἶναι δυνατόν νά εἶναι μόνο ἀρχιτέκτονας...

● ΣΥΖΗΤΗΣΗ μέ μιά κοπέλλα, ὄχι ὄμορφη, 20 ἐτῶν, ἀπό τήν Πάτρα, φοιτήτρια τῆς Νομικῆς.
— Οἱ φίλες σου ἐνδιαφέρονται γιά τήν πολιτική κατάσταση;
— Δυό - τρεῖς φίλες πού ἔχω, ἀντιδροῦν γιά ὅλα τά θέματα, τελεῖως συναισθηματικά. Καί τά βιβλία πού διαβάζουν, εἶναι αὐτά πού ἐγώ διάβαζα στή Β' Γυμνασίου. Δέν εἶναι ἀνήσυχες, οὔτε κάν φιλελεύθερες. Τώρα, μέ τίς ἐκλογές, ἀδιαφόρησαν...
— "Ετσι εἶναι οἱ περισσότερες φοιτήτριες;
— Μάλλον ἔτσι. 'Η ἀποκατάσταση, ὁ γάμος, τό πτυχίο — αὐτά εἶναι, συνήθως, οἱ στόχοι τους.
— Μήπως τό σέξ ἔχει προτεραιότητα στά ἐνδιαφέροντά τους;
— Δέν ἔχω συζητήσει μέ πολλές, ἀλλά νομίζω ὅτι σήμερα, δίνουν μεγάλη σημασία στό σέξ καί ὁπά αἰσθηματικά τους προβλήματα.
—'Εσύ, δέν δίνεις;
—'Αρκετή. 'Αλλ' ὄχι τήν πρώτη.

● ΠΑΛΙ μ' ἕνα ἀγόρι, ἐπίσης φοιτητή τῆς 'Ιατρικῆς, 21 ἐτῶν, ἀπό τό 'Αγρίνιο.
— Τί ἐφημερίδα διαβάζεις;
— Τά «Νέα».
— Γιατί;
— Τάχω συνηθίσει καί μοῦ ἀρέσουν. Τά ἔπαιρνε ὁ πατέρας μου
— τά παίρνει ἀκόμα.
— Εἶναι δημοκρατικός ὁ πατέρας σου;
— Ναί. Εἶναι Μικρασιάτης, παλιός Βενιζελικός, Πλαστηρικός κ.λ.π.
— Μέ τί ἀσχολεῖσαι τίς ἐλεύθερες ὧρες σου;
— Μέ τά σπόρ. Ποδήλατο, μπάσκετ, πίγκι - πόγκ. 'Αλλά ἐδῶ στή Θεσσαλονίκη, τάχω παρατήσει. Τώρα, δέν προλαβαίνω νά κάνω οὔτε γυμναστική, πού εἶναι ὑποχρεωτική. "Εχουμε συνεχές ὡράριο στό Πανεπιστήμιο — ἀπό τό πρωΐ ὡς τό βράδυ.

● ΜΕ ΜΙΑ κουκλίτσα, 19 ἐτῶν, φοιτήτρια τῆς Φιλοσοφικῆς.
— Ποιό εἶναι τό τελευταῖο βιβλίο πού διάβασες;
— Τό «Δεύτερο Φῦλο» τῆς Σιμόν ντέ Μπωβουάρ.
— Εἶσαι φεμινίστρια;
— Ναί. Καί πολύ μάλιστα.
— Τί ἄλλο διαβάζεις;
— Διάφορα γλωσσολογικά βιβλία. 'Επίσης, πρόσφατα, διάβασα κι' ἕνα βιβλίο τοῦ Γληνοῦ.
— Εἶσαι εὐχαριστημένη ἀπό τό Πανεπιστήμιο;
— Δέν περίμενα τίποτα περισσότερο. Εἶχα φοβερή ἰδέα γιά τό Πανεπιστήμιο καί ἰδιαίτερα γιά τή Φιλοσοφική Σχολή. 'Αλλά ὅταν ἤρθα, γκρεμίστηκε αὐτή ἡ ἐντύπωση. Βρῆκα τά πράγματα λιγώτερο χειρότερα ἀπ' ὅσο τά φανταζόμουνα. Κι' ἔτσι, δέν ἀπογοητεύθηκα.

● ΚΟΠΕΛΛΙΤΣΑ λεπτή, νόστιμη, 20 ἐτῶν, ἀπό τήν Κέρκυρα. Φοιτήτρια τῆς Νομικῆς.
— Πῶς διασκεδάζεις ἐδῶ;
—"Εχω γνωρίσει δυό κοπέλλες, συμφοιτήτριές μου. Τά ἀπογεύματα πηγαίνουμε βόλτα στήν πόλη, στήν παραλία, σέ κανένα σινεμά. Τό Σάββατο τό ἀπόγευμα πού δέν ἔχουμε καθόλου Πανεπιστήμιο, πᾶμε ἀπό 'Αναγνωστήριο τῆς Σχολῆς καί διαβάζουμε.
— Θέατρο πῆγες καθόλου;
—'Εδῶ, ὄχι. Δέν μᾶς ἔχουν δώσει ἀκόμη τίς ταυτότητες, τό «πάσσο», κι' ἔτσι...
— Πόσα ναῦλα χρειάζεσαι τήν ἡμέρα γιά νά πηγαίνης στό Πανεπιστήμιο;
— Πάω μέ τά πόδια. Παρέα μέ τά κορίτσια. "Εχουμε καιρό, τώρα πού δέν διαβάζουμε.
— Γιατί δέν διαβάζετε;
— Γιατί δέν ἔχουμε πάρει ἀκόμα τά βιβλία.

● ΣΥΖΗΤΗΣΗ μ' ἕνα φοιτητή τῆς 'Οδοντιατρικῆς, 23 ἐτῶν, ἀπό τή Λάρισα.
— Τό θέατρο καί ὁ κινηματογράφος εἶναι προσιτά σπόν φοιτητή πού ζῆ στή Θεσσαλονίκη;
— Τό Κρατικό Θέατρο Βορείου 'Ελλάδος, εἶναι προσιτό στόν φοιτητή. 'Αλλά καί στούς κινηματογράφους, πληρώνουμε μειωμένο εἰσιτήριο.
—'Εσύ πηγαίνεις στό θέατρο;
—"Εχω δῆ ὅλα τά ἔργα τοῦ Κρατικοῦ. Πηγαίνω, ἐπίσης, στόν Κούν, ὅταν ἔρχεται ἐδῶ. Εἶδα, ἀκόμη, ἕνα ἐλαφρό ἔργο — τό «'Αγάπη μου Οὐάουα», τό Ληναῖο μέ τή Φωτίου καί ἕνα ἔργο τοῦ Ζακόπουλου.
— Τίς «Μέρες τοῦ 36» τίς εἶδες;
— Δυστυχῶς, δέν τίς εἶδα.

● ΚΙ' ΑΛΛΟΣ ἕνας φοιτητής τῆς 'Οδοντιατρικῆς, 23 ἐτῶν, ἀπό τό Βόλο.
— Διαβάζεις ἐφημερίδα;
— Διαβάζω, ἀλλά δέν ἀγοράζω.
— Ποῦ τήν βρίσκεις;
— Σ' ἕνα ζαχαροπλαστεῖο πού συχνάζω.
— Τί ἐφημερίδα;
— Αὐτός, παίρνει "Μακεδονία".
— Ποιούς πολιτικούς θαυμάζεις;
— Τόν Μάο καί τόν Φιντέλ Κάστρο. 'Αλλά καί τόν Μπράντ.
— Ἡ ζωή στό Πανεπιστήμιο πῶς εἶναι;
— Δέν ἔζησα στό Πανεπιστήμιο πρίν ἀπό τό 1967, γιά νά μπορῶ νά κάνω συγκρίσεις. 'Ρέστασο, αἰσθάνομαι τήν ἀνάγκη μεγαλύτερης ἐλευθερίας. Γενικά, ἀπό τό σπίτι μου, δέν ἔχω μάθει σέ πολλές ἐλευθερίες. 'Εν τούτοις, νοιώθω τήν ἀνάγκη περισσότερης ἐλευθερίας, τουλάχιστον στό χῶρο πού σπουδάζω.

ΦΟΙΤΗΤΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

● ΦΟΙΤΗΤΗΣ τῆς Σχολῆς Ν.Ο. Ε. ἀπό τήν 'Αθήνα, 22 ἐτῶν, ἐργαζόμενος.
— Οἱ συμφοιτήτριές σου ἀδιαφοροῦν γιά τήν πολιτική κατάσταση ;
— Δέν εἶναι ἀπόλυτο. 'Υπάρχει ἕνας ὁρισμένος ἀριθμός φοιτητριῶν, πού ἔχουν γενικώτερα ἐνδιαφέροντα. Καί μᾶς συμπαραστάθηκαν καί στή Συνέλευση. Στή διαδήλωση, εἴχαμε μαζί μας 15 κορίτσια. Γενικά, ὅμως, αὐτά τά κορίτσια εἶναι μειοψηφία. 'Η πλειοψηφία ἀσχολεῖται μέ συναισθηματικά θέματα καί κυττάζει νά λύση τό πρόβλημα τοῦ γάμου.
— Τί διαβάζεις;
— Μαρξιστική φιλολογία, καί προοδευτική ἀστική λογοτεχνία.
— Στόν κινηματογράφο;
— Παρακολουθῶ τά ἔργα, πού νομίζω πώς εἶναι προοδευτικά καί πρωτοποριακά. Εἶδα τό "Σαββατοκύριακο" τοῦ Γκοντάρ, τόν "Βαρθολομαῖο", τίς «Μέρες τοῦ 36", τό "Προξενειό τῆς "Ανυας", τό " "Εγκλημα καί τιμωρία"...

● ΠΟΛΙΤΙΚΗ συζήτηση, μ' ἕνα φοιτητή τῆς Πολυτεχνικῆς, ἀπό τή Θεσσαλονίκη, 22 ἐτῶν.
— 'Εσύ προσωπικά, ἀλλά καί οἱ φίλοι σου, ἔχετε χάσει τό ἐνδιαφέρον σας γιά τά πολιτικά πράγματα τοῦ τόπου μας, τά τελευταῖα χρόνια;
— Τό ἀντίθετο. "Αν δῆ κανείς τί διαβάζουν οἱ φοιτητές, θά καταλάβη εὔκολα ὅτι παρακολουθοῦν ἄγρυπνα τίς παγκόσμιες πολιτικές ἐξελίξεις καί, φυσικά, καί τίς ἑλληνικές.
— Τί διαβάζουν οἱ φοιτητές;
— 'Η μάζα, δέν ξέρω τί διαβάζει. 'Εμεῖς, ὅμως, διαβάζουμε ὅλα τά προοδευτικά βιβλία καί ἔντυπα πού κυκλοφοροῦν.
— Οἱ φοιτητές σάν καί σένα, πού διαβάζουν τέτοια βιβλία, ἔχουν προοδευτικές τάσεις;
— Ναί. Κι' αὐτό, εἶναι ἕνα παγκόσμιο φαινόμενο. 'Η ἀντίθεση ἀνάμεσα στούς νέους καί τούς γονεῖς τους, ὅλο καί μεγαλύτερη γίνεται. Οἱ γονεῖς παραμένουν συντηρητικοί ἤ κάνουν βήματα πρός τά πίσω, ἐνῶ τά παιδιά γίνονται συνεχῶς πιό προοδευτικά. Οἱ στατιστικές ἀποδεικνύουν, ὅτι οἱ νέοι τῆς Εὐρώπης, σ' ἕνα ποσοστό 80%, εἶναι προοδευτικοί.

ΤΑ ΞΕΝΑ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΑ

● ΣΥΖΗΤΗΣΗ μ' ἕνα φοιτητή τῆς Σχολῆς Ν.Ο.Ε, 22 ἐτῶν, ἀπό τό Βόλο.
— Τί βιβλία διαβάζεις;
— Μαρξιστική φιλολογία κατά βάσιν. Διάβασα τήν Πολιτική Οἰκονομία τῆς Σοβιετικῆς 'Ακαδημίας 'Επιστημῶν καί τίς "Βάσεις τῆς Πολιτικῆς Οἰκονομίας" τοῦ Νικίτιν.
— Αὐτά πού διαβάζεις σέ βοηθοῦν στίς σπουδές σου;
— 'Υπάρχει τό ἐξῆς ἐμπόδιο : "Ερχονται σέ σύγκρουση μέ αὐτά πού μᾶς διδάσκουν ἐδῶπέρα.
— Πῶς συμβιβάζεις τά πράγματα;
— Κάνω κριτική καί προσπαθῶ νά δῶ ποιό εἶναι τό σωστό. Βέβαια, ἔρχομαι σέ ἀντίθεση. πολλές φορές, μέ τούς καθηγητές μου. 'Αλλά αὐτό, πολύ λίγο μέ ἐνδιαφέρει.
— Λογοτεχνία δέν διαβάζεις;
— 'Αλλοίμονό μου ἄν δέν διάβαζα !
— Ποιά βιβλία προτιμᾶς;
— Πεζογραφήματα τοῦ Σαμαράκη, κείμενα τοῦ Σεφέρη καί ποίηση τοῦ Κατσαροῦ.
— Ψήφισες στίς ἐκλογές;
— Ψήφισα.
— Τί ἔχεις νά πῆς γιά τίς ἀρχαιρεσίες;
— "Οτι πρίν ἀπό τίς ἐκλογές, ἤμουνα φοβισμένος. 'Από τή στιγμή, ὅμως, πού πῆρα μέρος στή συνέλευση, αἰσθάνομαι πολύ καλά, γιατί, πάνω ἀπ' ὅλα, τά ἔχω καλά μέ τόν ἑαυτό μου.

● ΣΥΖΗΤΗΣΗ μέ μιά φοιτήτρια τῆς Φιλοσοφικῆς, 22 ἐτῶν, ἀπό τήν 'Αθήνα.
— Εἶναι ἀλήθεια, ὅτι τό Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, εἰδικά στή Σχολή σου, βρίσκεται πολύ ψηλότερα ἀπό τό Πανεπιστήμιο τῆς 'Αθήνας;
— "Ετσι λένε καί μάλλον εἶναι γεγονός. Κι' ἀπ' αὐτά πού ἀκούω, φαίνεται πώς αὐτή ἡ διαφορά ἦταν πολύ μεγαλύτερη, παλαιότερα. "Οχι τόσο στή Φιλολογία, ὅσο στήν 'Αρχαιολογία. Γιατί ὑπῆρχε ἕνα τέτοιο ἐπιτελεῖο καθηγητῶν, πού μπορεῖ κανείς νά τό θεωρήση σπάνιο γιά τά δεδομένα τά δικά μας.

● ΣΥΖΗΤΗΣΗ μ' ἕνα τριτοετῆ φοιτητή τῆς Νομικῆς ἀπό τήν Πάτρα.
— Τά περισσότερα βιβλία πού διαβάζονται ἀπό φοιτητές, πού θά μποροῦσαν νά ἐντυχοῦν, κατά κλάδους καί θέσεις;
— Νομίζω ὅτι εἶναι ἡ σοσιαλιστική φιλολογία καί ἡ πρωτοποριακή λογοτεχνία, πού ἀπηχοῦν τάσεις προοδευτικές.
— 'Εσύ, τί βιβλία προτιμᾶς;
— Προτιμῶ βιβλία τοῦ Μπερτελέμι, τοῦ Μπράσαν καί τοῦ Σουΐζυ.
— Μήπως ἔχεις ἀκραῖες πολιτικές τάσεις;
— "Οχι. 'Απλῶς, σκέφτομαι.

Η ΣΤΑΘΜΗ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

— Πιστεύεις ὅτι ἡ 'Εκπαίδευση στήν 'Ελλάδα, σέ ολα τά στάδιά της, χωλαίνει;
—'Ασφαλῶς καί τό πιστεύω. Καί τό ἀποδίδω, βασικά, στό ὅτι εἴμαστε ἕνα ὑπανάπτυκτο κράτος. Τό κακό εἶναι, ὅτι δέν προσπαθοῦμε νά βγοῦμε ἀπό τό βάλτο τῆς ὑπανάπτυξης. Τό πόσο εἴμαστε ὑπανάπτυκτοι, τό βλέπει κανείς ἀπό τή φορολογία. Τό ποσοστό τῆς ἔμμεσης φορολογίας εἶναι πολύ ὑψηλότερο ἀπό τῆς ἄμεσης. 'Ενῶ στήν 'Αμερική, πού εἶναι μιά καπιταλιστική χώρα, τό ποσοστό τῆς ἔμμεσης φορολογίας, συγκριτικά, εἶναι πολύ μικρότερο ἀπό τό ποσοστό τῶν ἀμέσων φόρων.

● ΚΑΙ ἡ ἄποψη μιᾶς βοηθοῦ τοῦ Πανεπιστημίου, ἀπό τή Θεσσαλονίκη, γιά μιά ὁρισμένη κατηγορία φοιτητῶν.
— Τί σέ ἐνοχλεῖ περισσότερο στό Πανεπιστήμιο;
— 'Η ἐπιδεξιομανία, μιᾶς ὁρισμένης κατηγορίας φοιτητῶν, πού ἐμφανίζονται στό Πανεπιστήμιο μέ ἀκριβά αὐτοκίνητα καί λούσα. Στή Γερμανία, πού εἶναι μιά χώρα ἡ ὁποία φτιάχνει αὐτοκίνητα, δέν εἶδα τόσους πολλούς φοιτητές μέ Ι.Χ. ! 'Εδῶ, τούς δίνει ὁ μπαμπᾶς τους λεφτά, γιατί οἱ ἴδιοι, βέβαια, δέν ἔχουν βγάλει δεκάρα κι' ἔρχονται στό Πανεπιστή